

Fører medieomtale til at ofre traumatiseres på ny?

PSY
KOL
OGI

Medieomtale av overgrep og traumatiserende hendelser gis ikke sjelden oppslag i media. Hvordan virker slike oppslag på ofrene – til hjelp eller til skade?

TEKST

Reidar Ommundsen

PUBLISERT 27. oktober 2006

En avis brakte for en tid siden historien om en person som følte seg traumatisert på nytt da overgrepet vedkommende var blitt utsatt for, ble omtalt i media. Det tyder på at medieomtale kan virke retraumatiserende. Det fins mye kunnskap om posttraumatiske reaksjoner, men lite systematisk forskning omkring virkningen av oppmerksomhet fra media på ofrene.

I en artikkel i *European Psychologist* skriver to sveitsiske psykologer at det er to motstridende hypoteser om virkningen av omtale i media. Den ene sier at medieomtale vanligvis vil føre til fornyet traumatisering som kan gjøre det vanskeligere for ofrene å komme over hendelsen. Den andre hypotesen sier tvert imot at oppmerksomheten fra media innebærer en sosial anerkjennelse og en form for positiv støtte som vanligvis vil gjøre det lettere for ofrene å legge hendelsen bak seg.

De to forskerne gjennomførte en longitudinell undersøkelse. Deltakerne ble rekruttert via den tyske organisasjonen *Weisser Ring*, som yter juridisk hjelp til ofre for overgrep. Deltakerne fikk tilsendt en rekke spørreskjemaer. Første datainnsamling skjedde ca. fem måneder etter den traumatiske hendelsen. Det kunne være snakk om overfall og ran med eller uten våpen, samt vold fra partner. 47 prosent av deltakerne rapporterte at de hadde lest, hørt på eller sett minst en rapport i media om hendelsen de hadde vært utsatt for. I denne gruppen uttalte nesten to tredeler at hendelsen var beskrevet mer eller mindre korrekte og dekkende. Ikke desto mindre var reaksjonene på medieomtalen negativ; 66 prosent rapporterte at de ble triste, 48 prosent at de ble redde. Få ofre rapporterte positive reaksjoner på omtalen i media. Reaksjonene var dessuten klart mer negative for den gruppen som hadde opplevd medieomtalen som ukorrekt.

Ut fra hva deltakerne kunne beskrive av negative reaksjoner, mente forskerne at det var tegn som tydet på at det, i enkelte tilfeller, kan være på sin plass å snakke om re-traumatisering. De fant nemlig et moderat sammenfall av rapporterte negative reaksjoner og svar på et spørreskjema for måling av posttraumatisk symptomer.

Imidlertid var det ingen forskjell i posttraumatiske symptomer mellom gruppen som hadde fått medieomtale, og gruppen uten omtale.

Neste datainnsamling skjedde seks måneder senere. Her fant man heller ingen forskjell mellom de to gruppene med hensyn på posttraumatisk belastning. Det moderate sammenfallet av rapporterte negative reaksjoner og posttraumatisk symptomer var også mindre påtakelig på dette tidspunktet.

Forskerne konkluderer med at resultatene fra undersøkelsen ikke gir støtte til hypotesen om at mediedekning er til hjelp for ofre for traumatiserende hendelser, i og med at positive reaksjoner på slik dekning var sjeldne. Ofre som hadde fått omtale i media, hadde det heller ikke bedre seks måneder etter første dataopptak. Resultatene ga dessuten bare delvis støtte til den andre hypotesen. Riktig nok var det mange som hadde reagert negativt på medieomtalen, men det var ingen tegn på at dette ga seg utslag i mer posttraumatisk belastning på noe sikt. Forskerne anbefaler imidlertid media til å utvise forsiktighet når de omtaler overgrep, i og med at enkelte ofre kan få sine reaksjoner forverret.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 43, nummer 11, 2006, side

TEKST

Reidar Ommundsen